Ч. 137 Середа 19 червня (1 липня) 1896. Рік VI

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій године по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жаданє і за зложенем оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої“.

Передплата у Львові в бюрі дневників Люд. Пльона і в ц. к. Старостствах на провінциї:
на цілий рік зр. 2·40
на пів року „ 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.

З почтовою пересилкою:
на цілий рік зр. 5·40
на пів року „ 2·70
на чверть року „ 1·35
місячно . . „ —·45
Поодиноке число 3 кр.

Як учив німецкий Бісмарк хіньского.

Як звістно, називають хіньского віцекороля Лї-Гунґ-Чанґа, котрий тепер їздить по Европі, хіньским Бісмарком. Лї-Гунґ-Чанґ єсть віцекоролем (по нашому тілько що намістником) хіньскої провінциї Чі-Лї і правою рукою хіньского цісаря; єсть то безперечно один і здаєсь одинокий найсьвітлїйший і найбільше поступовий муж державний в Хінї. Лї-Гунґ-Чанґ попав був в неласку у хіньского цісаря і той відобрав єму всї єго найвисші відзнаки не лиш ґузик від шапки і перо пави, але навіть і жовтий кафтан. Пізнїйше однакож прийшов Лї-Гунґ-Чанґ знову до ласки і був іменований торік надзвичайним послом для веденя переговорів з Японцями в справі заключеня мира; в Японї, як звістно, пострілив єго був якийсь фанатичний Японець. Тепер поручив єму хіньский цїсар знову важну місию і вислав єго до Европи, насамперед до Росиї на коронацию царя а відтак і до иньших дворів европейских. В своїй подорожи по Европі загостив Лї-Гунґ-Чанґ і до кн. Бісмарка, щоби у него в дечім порадити ся. Берлиньска Post подає тепер обширне справозданє з гостини Лї-Гунґ-Чанґа у кн. Бісмарка, з котрого між иншим показує ся, як німецкий Бісмарк учив хіньского.

По першім повитаню остались кн. Бісмарк і Лї-Гунґ-Чанґ самі лиш з товмачем і зайшли з родиною кн. Бісмарка до салї столової, де завела ся між ними така розмова: Перший відозвав ся Лї-Гунґ-Чанґ і сказав, що він вже давно бажав видїти Бісмарка. Він видїв єго вже нераз на образах і був дуже цїкавий побачити єго живого; але анї один образ не показав правди. На то сказав Бісмарк: „Я вже не той, що був давнїйше; я постарів ся“. Хіньский Бісмарк спитав тогди нїмецкого, чим він тепер займає ся, а той сказав єму: „Я вже тепер не маю обовязку працювати. Жию тепер згадками і веселю ся деревами і полями. Я з роду сільский господар і не хотів зовсїм бути полїтиком“. — Лї-Гунґ-Чанґ розвідував ся відтак про сина ґр. Герберта Бісмарка, а князь сказав єму: „Той хотів би все ще робити полїтику, не вдав ся в мене, бо лиш дуже мало любить сільске господарство“. На то віце-король: „У нас в Хінї мусів би син завсїгди переймати спадщину по батькови“. — Та й у нас взагалї так — відповів князь — але годї прецї вдїяти щось проти натури.

Тепер пішла бесїда про полїтичні справи з недавної минувшости. Лї-Гунґ-Чанґ сказав: Цїль моєї гостини єсть, спитати Вашої Сьвітлости о раду. — О яку-ж раду? — спитав кн. Бісмарк. — Як би то нам зробити, щоби Хіну зреформувати? — Я того не можу звідси осудити — відповів кн. Бісмарк. — Як би я міг успішно виступити против двору в Пекінї — допитував ся віце-король дальше. — Виступати против двору — відповів Бісмарк — не можна. Головна річ ось в чім: Коли в найвисшім проводї єсть материял на ракету (Raketensaz), тогди богато удасть ся; коли єго нема, тогди нїчого не вдїє ся. Воли пануючих не може нїякий мінїстер оперти ся; він лиш впливає або піддає свою раду. — Але як би то взяти ся до того, щоби волю пануючого перевести? — питав віцекороль дальше. — Лиш опираючись на войско — заявив кн. Бісмарк — оно може бути мале, навіть зовсїм мале, може мати всего лиш 50.000 людий; але мусить бути добре. — Людий маємо — відповів тогди Лї-Гунґ-Чанґ — але нема вивченя. Від часу революциї Теі-Пінґ, то значить, від трийцять лїт не зроблено для вивченя нїчого. Я воював против тої застої, але надармо. Тепер видїв я найлїпшу армію на цїлім сьвітї, нїмецку. Коли сам на будуче не буду міг уживати власних средств, якими я розпоряджав яко віце-король, то буду старати ся о то, щоби так робило ся, як Ваша Сьвітлість менї радять. Мусимо реорґанїзувати армію і то при помочи пруских офіцирів і на пруский взорець. — Не розходить ся о то — говорив кн. Бісмарк дальше — щоби армії були розділені у всїх сторонах краю. Треба лиш, щоби войско кождої хвилї було під рукою і щоби були заведені такі комунїкациї, щоби можна армію борзо і легко перекинути з одного місця на друге.

По сїй науці пішла бесїда про нїмецкі справи. Говорено о заграничній і внутрішній полїтицї нїмецкої держави а кн. Бісмарк висказав ся при тім з повним признанем о кн Гогенльоге, з котрим вже від 30 лїт жиє в дружбі. Дальше сказав кн. Бісмарк, що інтересував ся завсїгди Хіною і старав ся о то, щоби війти в тїснїйшу звязь з тим краєм. В 1884 р. що в Кісінґен переговорював в тій справі з маркізом Ценґом. Відтак спитав радника посольства, Детрінґа, як довго він був в Хінї і що він думає о будучности Нїмеччини в Хі-

---

31)

Дїти капітана Ґранта.

Фантастично-наукова подорож Юлїя Верна.

(Дальше).

Тома Остен кликав в пітьмі за невидимим кораблем, але відповіди не було нїякої. Вітер був дуже сильний а море розбурхане; хмари надходили від заходу а піна морских филь гнана вітром осїдала аж на вершках піскових лавиць. Отже навіть хочби *Дункан* був де близько, то не міг нїчого чути. Тимчасом берег не давав нїякої захорони; нї одного заливу, нї одної пристани, нїякого пригідного місця аби дїстати ся на землю. Цїле побереже складало ся з довгих лав піску, що далеко заходили в море, до котрих корабель не міг наблизити ся без очевидної небезпечности.

Отже нїчого дивного коли би *Дункан* держав ся в відповіднім віддаленю на повнім мори. Джон Менґлїс був досьвідний і зручний командант. Бодай так говорив Тома Остен і був пересьвідчений, що *Дункан* не може бути близше як яких добрих пять миль від берега.

Майор напоминав свого приятеля, аби був терпеливий. Не було способу розігнати пітьми, отже на що напружати надармо очи і глядати корабля на мори, коли не можна було нїчого видїти.

Поважний і повільний як звичайно майор прилагодив під захороною видм мале таборище; рештки припасів стали подорожним за послїдну вечерю, а відтак кождий ідучи за приміром майора вигребав собі леговище в досить вигідній дїрі і аж по бороду закопані в піску поснули смачно і глубоко.

Лише сам Ґленарван не спав. Сильний вітер віяв безнастанно, а на океанї було ще чути бурю, котра рано минула. Розбурхані морскі филї розбивали ся о піскові лави з гуком подібним до грому. Ґленарван все вірив, що *Дункан* мусить бути дуже близько, бо не хотїв припустити, що корабель міг не приїхати на умовлене місце. Ґленарван вийшов з пристани Талькагуано дня 12 жовтня, а 12 падолиста був на побережи Атлянтийского океана. Отже за тих трийцять днїв, в яких подорожнї перейшли Чілї, Кордилїєри, пампаси і арґентиньскі рівнини, міг *Дункан*, навіть коли би обпливав довкола пригірка Горн, дїстати ся на противний берег. Такий добрий корабель не повинен припинити ся, а хоч буря була дуже сильна і треба було звести не аби яку борбу, то однако яхт був добре збудований, єго капітан був славним моряком — отже й *Дункан* повинен бути на своїм місци.

Але ті гадки не успокоїли Ґленарвана. Коли серце боре ся з розумом, то розум рідко коли побідить. Льорд Едвард гадав серед нічної пітьми о всїх, кого любив: о леді Еленї, о Мариї Ґрант, о цїлій залозї свого *Дункана*. Блукав по пустім березї, глядів, наслухував; часом здавалось єму, що бачить на мори якесь невиразне блудне сьвітло.

— Так, не помиляю ся — сказав сам до себе — я бачив корабельний огонь, то огонь *Дункана!* Ах, чому-ж мій зір не може передерти ся крізь ту хмару кромішної тьми!

Нагле прийшло єму на гадку, що Паґанель раз хвалив ся, що бачить в темноті; отже побіг збудити єго.

Учений ґеоґраф спав твердо як кертиця в норі, коли сильне рамя вхопило єго несподївано і витягнуло з посеред грубої верстви піску.

— Хто то? — крикнув розбуджений Паґанель.

— То я, пане Паґанель.

— Хто такий? Який я?

— Ґленарван. Ходїть, менї треба ваших очий.

— Моїх очий? — відповів Папель, протираючи їх сильно.

— Так, ваших очий, щоби серед тої глупої ночи розпізнали *Дункана*. Ходїть, ходїть скоро, друже.

— Чорт побери такі очи — говорив сам до себе Паґанель, впрочім вдоволений, що може бути Ґленарванови помічний.

Ґленарван просив єго, щоби розглянув ся по мори. Паґанель дивив ся кілька минут уважно, але дармо.

— А що? — спитав нетерпеливий Ґленарван. — Не бачите нїчого?

— Нїчого, нї раз нїчого; навіть кіт не побачив би нїчого о два кроки від себе.

— Дивіть ся, чи не побачите корабельного огня, зеленого або червоного.

— Не бачу нї одного нї другого, всьо чорне! — відповів Паґанель, котрому мимохіть замикали ся повіки.

нї. Детрінґ сказав, що відносини Нїмеччини до Хіни зробили вже тепер дуже значний поступ і відкликав ся на консула Секендорфа, котрого кн. Бісмарк запросив також до комнати.

Лї-Гунґ-Чанґ розвідував ся відтак про здоровлє кн. Бісмарка і питав чи він спить добре. Кн. Бісмарк сказав, що не завсїгди, часом не може ночами спати. Тимчасом скінчив ся снїданок і пішла свобіднїйше розмова. Кн. Бісмарк закурив люльку а маляр Кранах робив шкіци і лагодив ся до фотоґрафічних знимок. Опісля вийшло цїле товариство на терасу перед палату і тут роблено фотоґрафічні знимки. Межи иншими відфотоґрафовано також обох „Чинґ-Ганґ"ів", великих секретарів державних. Лї-Гунґ-Чанґ спитав кн. Бісмарка, чи він може ще ходити, а той відповів єму, що колесо єго проходів стає з кождим днем щораз вузше. На то сказав віцекороль, котрий часто каже возити себе на кріслї, що можна би їздити. Кн. Бісмарк відповів: Треба руху для тїла; доки можна, треба ходити.

Наконець попросив кн. Бісмарк своїх гостий, щоби они вписали ся до єго родової книги. Лї-Гунґ Чанґ записав тогди хінськими буквами цїлу сторону словами: „Чувши вже більше як від 30 лїт з подивом о славі найбільшого історичного мужа державного теперішного столїтя, було то для мене невисказаною приятностию підчас мого надзвичайного посольства в Европі побачити Є. Сьвітлість кн. Бісмарка в єго дворі у Фрідріхсруге і вписати моє імя в отсю книгу яко вираз сеї радістної подїї". А секретар посольства Ло-Фанґ-Лю написав: Я щасливий, що належу до сего посольства, котре дає менї нагоду побачити Бісмарка Всходу в товаристві Лї-Гунґ-Чанґа Заходу.

Перегляд полїтичний.

В недїлю відбула ся рада мінїстрів під проводом Є. Вел. Цїсаря. В нарадї взяли участь мінїстри ґр. Ґолуховский, ґр. Баденї, Банфі, Кріґгамер, Вельзерсгаймб, Феєрварі і шеф ґен. штабу бар. Бек. Мінїстер фінансів др. Білїньский виїхав на урльоп до Цель ам Зе, а президент мінїстрів ґр. Баденї має приїхати до Буска.

В італїяньскім парляментї розпочала ся дебата над буджетом мінїстерства справ заграничних і при тім завела ся цікава дебата на темат подїлу Африки і Середземного моря. Пос. Наві предкладав, щоби скликати конґрес европейский, бо Франция хоче заняти Туніс і положені поза ним краї та замкнути північну Африку зовсїм від Італїї. Імбріянї доказував, що Італїя може подїлити ся з Францією морем Середземним, але цїле Адрийске море мусить належати до Італїї.

Новинки.

Львів дня 30 червня 1896.

— Нові уряди почтові. Ц. к. Дирекция почт і телєґрафів у Львові оповіщує, що з днем 1-го липня с. р. будуть отворені уряди почтові в Рускім селї, в повітї ряшівскім і в Суходолї, повіта долиньского. До округа доручень уряду почтового в Суходолї будуть належати громада і обшар двірский Суходіл та громада Липовиця і Луги.

— Ц. к. Дирекция почт і телєґрафів у Львові оповіщує: Звертає ся увагу Вп. Публики в єї власнім інтересї, що за-для улекшеня і прискореня в дорученю пересилок почтових до Відня, Будапешту і инших міст головних належить як найдокладнїйше адресувати, а то треба доконче виписати назву дїльницї міста і улицї, як також число дому і о скілько то можливе, означити поверх і число дверий.

— Львів мав запасти ся і то вчера дня 29 с. м. на лат. сьв. Петра і Павла. Така вість розійшла ся була перед двома тижднями між львівскими робітниками, особливо між Мазурами, що роблять у Львові при цегольнях і будовах. Вість та чим раз більше ширшала, люди оповідали собі всїлякі несотворені річи і де лише зійшла ся громадка темного робучого люду, то тілько було й бесїди, що о землетрясеню і о кінци Львова. По передмістях збирали ся вечерами люди і відправляли молебнї, щоби Господь відвернув таке нещастє, а богато робітників Мазурів таки й виїхало зі Львова домів. Після віщовань, нещастє мало розпочати ся вже рано затьміньєм сонця — але якось нїчого злого не стало ся і Львів стоїть як і перше стояв. Звідки та вість пішла, на певно не знати, але здаєть ся, що як звичайно в таких випадках якесь небудь незрозуміле або жартом кинене слово могло дати початок тим страшним віщованям. Дуже гарно описана була подібна сьмішна істория в нашім тамтогорічнім фейлєтонї п. з. „Комета".

— Нове численє часу. Американцї прийшли на нову гадку: поправити теперішне численє часу, а анґлійска праса підпирає їх як найприхильнїйше. Після того пляну подїлено би рік на тринайцять місяців, з котрих перші дванайцять мали би по 28 днїв, а послїдний місяць в звичайнім роцї 29, а в переходовім 30 днїв. Найбільша користь з того нового численя була би та, що кождий день в тижни припадав би на певний день в місяци. І так н. пр. як би день 1-го сїчня припав на понедїлок, то день 1, 8, 15 і 22-го кождого місяця припадав би на понедїлок. Американцї устроюють тепер віча, на котрих обговорюють сю справу, а на слїдуючій сьвітовій вистав в Парижи хочуть враз з Анґлїйцями скликати міжнародний конґрес для порішеня сеї справи.

— Проміне Рентґена а піяньство. Відома вже річ, що поліпшеня у фотоґрафованю непрозорих річий і тїл допроваджено так далеко, що на фотоґрафії можна бачити не тілько кости, але і внутрішні орґани чоловіка. Тепер можна вже фотоґрафувати серце, легкі, жолудок, студиювати їх роботу і недуги. Отже одно льондоньске товариство тверезости впало на гадку ужити проміня Рентґена в борбі з піяньством. Розходить ся лише о те, намовити піяків, аби дали ся фотоґрафувати новим апаратом: тодї побачать они докладно пагубні наслїдки піяньства і спустошеня, які наробив алькоголь в їх орґанізмі. Товариство не сумніває ся о уморальняючих наслїдках таких дос्відів.

Господарство, промисл, торговля, ґіґієна і вихованє.

Добрі ради.

Калькуляция купецка. Кождий хто чим небудь торгує, чи то купець, чи крамар, чи господар, коли що продає, або має щось на продаж, мусить добре обрахувати ся, по якій

Так ходив якої пів години за своїм приятелем, але на пів спячи і то опускав голову на груди то нагле підносив єї; не говорив нї слова, навіть не відповідав нїчого. Від часу до часу заганяв ся як пяний. Ґленарван поглянув на Паґанеля — Паґанель спав ідучи.

Коли то льорд побачив, взяв єго за руку, завів до нори і закопав в піску, так як перше лежав, заки збудив ся.

Скоро лиш зазаріло, розбудив всїх радістний оклик Ґленарвана: *Дункан! Дункан!* Відповіли єму голосним гурра і побігли над берег моря.

Дїйстно яхт порушав ся поволи на повнім морю в віддаленю пятьох миль анґлїйских; легкий дим, що виходив з єго комина, губив ся в поранній мрацї. Море було неспокійне, а корабель такого обєму не міг без небезпечности наближати ся до піскових лав.

Ґленарван приглядав ся через Паґанелїв дальновид рухам *Дункана;* з тих рухів видко було, що ще не добачено людий, які стояли на березї.

В тїй хвили Талькаве набив спорим набоєм свою рушницю і випалив єї відтак в напрямі яхту.

Всї слухали і глядїли з найбільшим напруженєм. Три рази роздавав ся гук з рушницї Індиянина, викликуючи відголос в пустих піскових видмах.

Вкінци на боках яхту показав ся білий дим.

— Побачили нас, побачили! — крикнув Ґленарван. — То гармата *Дункана!*

І кілька хвилин опісля конав на побережи глухий, протяжний гук. *Дункан* підклавши огонь під машину, справив ся до берега.

Вскорі через дальновид побачено, як з корабля спускають човно.

— Леді Єлена не буде могла приплисти тут — сказав Тома Остен — море надто неспокійне.

— Тим менше Джон Менґлїс — сказав Мек-Небс — в таку хвилю він не може полишати корабля.

— Моя сестра, моя сестра! — кричав Роберт, витягаючи руки до яхту, що скоро плив по водї.

— Ах, як-же я хотїв би бути вже на покладї — сказав Ґленарван.

— Будь терпеливий Едварде! Будеш, але не скорше як за кілька годин — відозвав ся майор як звичайно спокійно.

Кілька годин! І справдї тілько певне часу треба було, заки причалило човно весловане людьми. Тодї Ґленарван приступив до Талькава, що з схрещеними руками опер ся о свого вірного коня і спокійно дивив ся на бурхливе море.

Ґленарван вхопив єго за руку і вказуючи на яхт, сказав:

— Ходи з нами.

Індиянин похитав головою.

— Ходи друже! — повторив ще раз Ґленарван.

— Нї — відповів Талькаве лагідно. — Тут мій Тавка — а там.... пампас! — і пристрастним рухом руки вказав на обширні степи.

Ґленарван порозумів, що Індиянин не схоче нїколи полишити лугів, на котрих бiлїли кости єго вітцїв. Він знав ту честь і любов рідного краю у тих дїтий пустинї. Отже стиснув руку Патаґонця і не напирав довше на него; не напирав також, коли Індиянин з усьмішкою відмовив приняти нагороди за свої услуги і сказав:

— То для приязни!

Ґленарван зворушений не міг відповісти; хотїв бодай якусь памятку лишити честному Індиянинови, щоби єму нагадувала европейских приятелїв, але не мав нїчого такого: своє оружиє і коня утратив в повени, а товариші також не були богатїйші. Був в немалім клопотї, як винагородити безкористовність провідника, коли нагле прийшла єму гадка. Добув з кишенї дорогоцїнний медальон, в котрім був пречудний портрет. Подав Індиянинови і сказав:

— То моя жінка.

Талькаве довго і уважно приглядав ся портретови, а вкінци сказав:

— Добра і гарна!

Відтак Роберт, Паґанель, майор, Тома Остен і оба моряки по черзї пращали ся з Патаґонцем нїмим але сердечним стисненєм руки: зворушенє було загальнє; Талькаве притискав всїх до грудий, особливо Роберта. Паґанель подарував єму карту полудневої Америки, котрій Індиянин приглядав ся все з такою цїкавостию. Учений геоґраф не мав цїннїйшого подарунку як той. Роберт крім подяки не міг нїчого дати, тож пестив і цїлував свого спасителя, не забуваючи притім і на доброго індияньского коня.

Як раз в тїй хвили наближало ся через малий залив поміж дві піскові коси човно і вскорі причалило до берега.

— Моя жінка? — спитав Ґленарван.

— Моя сестра? — крикнув Роберт.

— Леді Єлена і міс Ґрант ждуть вас на покладї — відповів керманич човна. — Але їдьмо скоро, Ваша Милости, не маємо нї хвилї до страченя, бо чую вже близький приплив моря.

Ще послїдний раз стиснули всї руку Індиянина. Талькаве відвів своїх приятелїв до човна, обійняв ще раз Роберта, глядїв єму довго і зі зворушенєм в очи, а вкінци сказав:

— Їдь, їдь молодче — ти вже мужчина!

— Бувай здоров, друже, бувай здоров! — кликав ще Ґленарван.

— Чи вже нїколи не побачимо ся? — питав Паґанель.

ціні має продати свій товар або продукт, щоби вийшов на своє і не стратив. Такий обрахунок називає ся по купецки „калькуляция“. Розуміє ся, що инакше мусить калькулювати або обраховувати ся купець, а инакше господар, бо инакші видатки і робота у купця, а инакші у господаря. Тут покажемо як має купець робити калькуляцию: Якийсь купець або крамар купує свій товар у гуртівника або в фабриці. Він платить за сам чистий товар, відтак за опаковане (бочку, скриню, міх, баньку, бутлї, фляшки і т. д.), за доставу, за здоймане і набиране на віз, за маґазин (постійне н. пр. на зелїзници), мито (коли товар іде з заграниці), акцизу і т. и. Всї ті видатки мусить він дочислити собі до видатку за сам чистий товар і тогди аж знає ціну закупна свого товару. Ціна закупна єсть о стілько більша, о скілько більше мав він инших видатків, як лиш на сам чистий товар. Коли вже має закуплений товар дома, то мусить єго переважити або переміряти, щоби знав, чи має тілько, кілько купив, чи менше. Єму може й вислано тілько, кілько він замовив, але може й не домірено, або не доважено; або знову міг товар по дорозї зісхнути ся, висипати ся, розілляти ся, витечи. Коли міркує, що єму не вислано тілько, кілько належало ся, то упоминає ся. Коли же стратило ся по дорозї то вже єго страта, і ту страту мусить він відчислити від цїни ваги чистого товару. Коли тепер видані грошї розділить на вагу товару (н. пр. на тілько кільоґрамів, літрів і т. д.), кілько має товар, то буде знати, що коштує єго одно кільо, одна лїтра і т. д. по цїнї закупна. По тій цїні він не може продавати. Він мусить ще дочислити собі до неї часть видатків за склеп, за платню для помічника, за податки і додатки, за чищене, за опал і осьвітлене, за оголошення (рекляму), за страту на останках, котрих не може продати, за опаковане і т. д. Все то разом дочислене до цїни закупна дає цїну продажи. Але як би він продавав лиш по цїнї продажи, то зле би калькулював і міг би стратити свій маєток. Він працює і мусить з того жити; чей не буде за дармо працювати для других і жити з готового гроша. Мусить отже до цїни продажи дочислити собі ще й якийсь зиск. Який же зиск має собі дочислити? В тім вже не єго воля; він мусить оглядати ся на других купців, на конкуренцию. Буде продавати дорожше, як другі, то закупники єго покинуть; пустить дешевше, то притягне їх до себе. Звістна-ж річ, що коли купець на своїх товарах бере лиш малі зиски, але за то товари єму богато відходять, значить ся, єсть великий оборот, то дохід з зиску буде далеко більший, як тогди, коли-б він брав великий зиск, а товару відходило мало. Розумний купець мусить длятого так калькулювати: Малий зиск — великий оборот.

— Прятана городовина. Всюди инде придумують люди всїлякі способи, щоби мати не лиш власну вигоду, але ще й якісь доходи, а у нас не думають навіть о власній вигодї. По инших краях господарі, що мають лиш невеликі городи, жиють собі з них дуже добре, а у нас навіть і на кількох морґах не можуть вижити. В Німеччинї н. пр. в бравншвайґскій провінциї (коло міста Бравншвайґ) мають люди з морґа чистого доходу по 400 до 600 марок (300 до 360 зр.), але лиш длятого, що садять всїляку городовину. Але бо в Німеччині кождий, хто може пряче собі всїляку городовину на зиму: лїтом сушить молоденький горох, молоденьку фасолю в стручках, моркву, петрушку, селеру, а навіть шпараґи, а коли ні, то в зимі купує собі ту прятанину. Там завели ся длятого великі фабрики, що роблять на зиму прятанину з городовини і закуповують від господарів велику скількість сирої городовини. У нас так не може бути. Але прецї кожда господиня могла би собі лїтом робити таки таку прятанину на зиму; мала би тогди велику вигоду в зимі, а недостаток в селяньскій хатї давав би ся тогди менше відчувати. Наші селянки могли би н. пр. сушити собі на зиму моркву; річ то дуже легка і не вимагає великого заходу, треба лиш сполокати чисто моркву, розрізати на кусні і посиляти на нитку або таки й без того засушити на сонцю, а відтак спрятати в чистий мішочок і повісити в сухім місци. Моденький горох цукровий і молоденьку т. зв. шпараґову фасолю можна сушити також не лиш для власної вигоди, але й на продаж. Добре засушений молоденький горох можна до склепів продавати.

— Що робити, щоби мати красне і здорове волосє? Треба передовсїм держати волосє і цїлу голову дуже чисто. Кождий волосок на голові сидить своїм корінцем або т. зв. цибульков в шкірі голови, тягне з неї кров і віджевляє ся нею та росте. Треба отже, щоби та шкіра мала завсїгди подостатком здорової крови. У чоловіка слабого, блїдого, котрий має мало крови буде і волосє слабше і рідше і коротше. По тяжкій недузї випадає чоловікови волосє, бо не має чим віджевляти ся. Жура і смуток як і перестрах впливають на цїле тїло чоловіка, а тим самим і на волосє; для того чоловік передчасом, або нараз, в одній хвили сивіє. Шкіра на голові при кождім волоску має ще й товщ, котрим волос сам від себе мастить ся, щоби потрібна єму вогкість не виходила з него. Волося не треба отже конче мастити, але за то треба держати голову чисто, щоби она сама могла давати волосю відповідну товстість. Голову треба длятого часто змивати бодай раз на тиждень чистою теплою водою з милом. Ще лїпше єсть купити в аптицї за 4 або 5 крейцарів соди і мити нею волосє і цїлу голову. Голову мочить ся теплою водою, відтак бере ся пушку соди на долоню, змочує ся єї одною, двома каплями води, щоби не розсипала ся і розтирає ся єї на голові, а відтак змиває ся голову. По змитю розтирає ся знову пушку соди на голові і остаточно добре вимиває ся волосє чистою водою, витирає ся на сухо і зачісує. Дуже добре змивати волосє жовтком. Волосє не треба мастити, хиба що у когось дуже сухе волосє; тогди мастить ся єго раз в місяць чистою (не старою) оливою, або олїєм з миґдалів. Мити волосє дзером (сирваткою) і мастити єго смальцем або маслом так, щоби аж капало з него, як то роблять наші селяни, або мастити хоч би й пахнющою помадою, як то робить богато людий з інтелїґенциї, — то дуже погана річ і не помагає нїчого. Чужим гребенем не треба чесати ся. Гребінь повинен завсїгди бути чистий, а чесати ся треба насамперед рідким а відтак густим гребенем Дуже добре єсть причісувати ся щіткою від волося.

Вибілити полотно можна борзо слїдуючим способом: Бере ся кільо хльорового вапна і додає ся до него тілько води, кілько потреба, щоби оно в нїй зовсїм розпустило ся. Відтак розпускає ся у водї так само кільо ґлявберской соли. Все то мішає ся разом і лишає ся, щоби мішанина добре відстояла ся. Відтак зливає ся воду осторожно зверха, щоби осад, лишив ся на сподї. В тій водї мочить ся відтак полотно, а коли вже видить ся, що оно достаточно вибілїло, виполікує ся єго добре г чистій водї.

Солому на капелюхи вибілити. Солому з котрої має ся виплїтати капелюхи наливає ся кипятком і лишає ся в нїм на 24 годин. Так парить ся солому кілька разів, доки не сходить вода ледви що слїд жовта. Відтак парить ся солому ще три рази кипятком, до котрого дає ся 100 частий води раз 24, другий раз 16 а третий раз 12 частий соди і за кождий раз лишає ся на 24 годин. Опісля виполікує ся єї кипятком мочить ся в розпущеним хльоровім вапнї, ставить ся над запалену сїрку і наконець ще раз добре виполікує ся. Солома буде тогди зовсїм біла і дасть ся добре гнути.

— Quien sabe (хто знає)? — відповів Талькаве, піднїсши обі руки до неба.

Ті послїдні слова Індиянина прогомонїли у воздусї; подорожні може вже їх і не дочули. Човно виплило на повне море і скоро віддалювало ся від берега. Ще довго виднїла непорушна стать Талькава за водною піною, поволи меншіла, аж вкінци цїлком зникла з очий єго приятелїв — майже однодневих.

Годину опісля Роберт перший скочив на поклад *Дункана* і кинув ся на шию Мариї Ґрант, а залога яхту підносила одушевлені оклики радости.

Так відбула ся та подорож через Америку полудневу. Нї гори нї ріки не звели подорожних з обібраної дороги. Вправдї не потребували они бороти ся з людьми, але мали против себе сили природи, котрі їх неустрашимість і витревалість виставляли на тяжкі проби.

ЧАСТЬ ДРУГА.

I.

Поворот на корабель.

Перші хвилї минули на радости з щасливої стрічи. Льорд Ґленарван бажав, щоби неповоджене їх виправи не зменшало щастя, якого дізнали правдиві приятелї з причини їх щасливого повороту, тому й повитав їх тими словами: „Відваги, мої дорогі, надії!“ Капітана Ґранта нема ще з нами, але ми певні, що виратуємо єго!“ Такої заохоти треба було для подорожних *Дункана*.

І справдї, коли човно вертало до корабля леді Єлена і Мария Ґрант були в найбільшій непевности, а кожда хвиля була для иних віком. Стоячи на задній части покладу числили они з напруженим взором, з неспокійним серцем повертаючих на корабель. Бідній Мариї здавало ся раз, що бачить свого вітця, другий раз знов цїлком тратила надію. Зі зворушеня не могла й слова промовити; ноги дрожали під нею так, що ледве могла на них удержати ся. Леді Єлена обняла єї руками. — Джон Менґлїс мовчки дивив ся; єго бистрі очи моряцкі не могли добачити капітана поміж вертаючими.

— Він там, вертає! Мій дорогий отець! — шепнула молода дївчина.

Але чим більше наближало ся човно, слабла надія. Коли подорожні були вже лиш на яких сто сяжнїв від корабля стратили не лиш леді Єлена і Джон Менґлїс, ало й сама Мария — що між тим залила ся сльозами — всяку надію. Отже в саму пору відозвав ся льорд Ґленарван, з словами потїхи і заохоти.

По перших привитанях оповів Ґленарван своїй жінцї, Мариї і Менґлїсови важнїйші пригоди з своєї виправи, а закінчив поясненем, як після толкованя Якова Паґанеля, треба тепер розуміти звістний документ. Хвалив дуже Роберта за єго відвагу, пожертвоване, говорив о небезпечностях, на які був виставлений. Заклопотаний хлопець не знав, що з собою робити, аж Мария сховала єго в своїх обіймах.

— Не маєш чого встидати ся, Роберте — сказав Джон Менґлїс — ти так робив як годить ся синови капітана Ґранта.

Сказавши то витягнув руку до брата Мариї і притиснув єго лице до своїх уст.

(Дальше буде).

ТЕЛЕҐРАМИ.

Прага 30 червня. Вчерашні збори нїмецких мужів довіря тревали чотири години. Явило ся около 500 мужів довіря і установили комітет для переведеня тїснїйшої довірочної орґанїзациї, для уложеня відозви до виборців і приниманя кандидатур.

Білград 30 червня. Король надав чорногорскому наслїдникови престола кн. Даниловы ордер білого орла, а кн. Мірковы ордер Такови першої кляси.

Константинополь 30 червня. Поручені амбасадорами міри що-до заведеня ладу на Кретї ухвалила рада мінїстрів предложити султанови до санкциї.

За редакцию відповідає: Адам Креховецкий.

ІНСЕРАТИ.

Бюро оголошень і дневників
приймає
ОГОЛОШЕНЯ
до всїх дневників
по цїнах ориґінальних.
До
Народної Часописи, Ґазети Львівскої, і Przeglą-dy
може лише се бюро апонси приймати.

Бюро дневників і оголошень
Л. ПЛЬОНА
у Львові
улиця Кароля Людвика ч. 9.
приймає
абонамент на всї дневники
по цїнах оригінальних.

Бюро дневників і оголошень
Л. ПЛЬОНА
у Львові
улиця Кароля Людвика число 9.
приймає
абонамент на всї дневники
по цїнах оригінальных.

С. Кельсен у Віднн

поручає:

Кльосети з перепливом води і без того. — Рури кльосетові. — Каналові насади з патентовим замкненем.— Збірники на воду. — Комплетні уряджена купелеві. — Вентілятори. — Прибори до водотягів, як також рури ляні і ковані. — Помпи, фонтани і всякі арматури.

Заступники для Галичини і Буковини

ГЕРМАН ГАМЕЛЬ у Львові Пасаж Гавсмана ч. 8.

На жадане висилає ся катальоґи.

Бюро дневників і оголошень **Л. Пльона** у Львові
улиця Кароля Людвика число 9, приймає
абонамент на всї дневники по цїнах оригінальних.

З друкарнї В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера.